

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 72

van **AN MOERENHOUT**

datum: 28 november 2023

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Projectoproep noodwoningen - Stand van zaken

Noodwoningen zijn broodnodig in Vlaanderen. Door de wooncrisis neemt de behoefte aan meer noodwoningen almaar verder toe.

Na de projectoproepen noodwoningen in 2020, 2021 en 2022 lanceerde de minister in 2023 een nieuwe projectoproep in Vlaanderen. Met die projectoproep stimuleert Vlaanderen het bouwen, kopen, renoveren en inrichten van noodwoningen. Het Vlaamse Gewest neemt 50% van de kosten voor zijn rekening, met een maximum van 159.500 euro per gerealiseerde noodwoning. Ook de renovatie en inrichting van bestaande noodwoningen komen in aanmerking voor subsidiëring.

De noodwoningen die in het kader van deze oproep worden verwezenlijkt, worden onder meer ingezet in functie van het lokale woningkwaliteitsbeleid en het beleid ter preventie van uithuiszettingen.

De minister lanceerde een maand geleden het voorstel om de regels voor het afsluiten van een huurcontract te verstrengen. De minister wil dat wie illegaal in het land verblijft niet langer een woning kan huren. Hij herhaalde zijn voorstel recentelijk tijdens de begrotingsbesprekingen in de commissie Wonen. Wat hem betreft, wordt zijn voorstel opgenomen in de evaluatie van het Vlaamse woninghuurdecreet, meldde hij nog.

De minister vermeldde in de media dat het weren van mensen zonder papieren als huurder ook gezien wordt als een manier om de druk op de woningmarkt te laten afnemen. Wij vragen ons echter af of de minister de woonproblemen niet doorschuift. Op het moment dat mensen zonder papieren op straat belanden, is het de verantwoordelijkheid van de lokale besturen om hen snel een dak boven het hoofd te bieden. Dan kan in een noodwoning of met een versnelde toewijzing binnen de sociale huisvesting.

1. Hoe staat de minister tegenover de (mogelijks onbedoelde) gevolgen van zijn voorstel?
2. Zal de minister meer investeren in noodwoningen en sociale woningen om aan de lokale besturen de hefboomen te geven om de dakloosheid te bestrijden, die zal toenemen ten gevolge van het voorstel om aan mensen zonder papieren geen woning meer te verhuren?
3. Hoeveel noodwoningen werden er met de projectoproepen van de minister aangevraagd door de lokale besturen? Graag een opdeling per jaar, te starten vanaf het eerste jaar van deze legislatuur, zijnde 2019.

ANTWOORD

op vraag nr. 72 van 28 november 2023

van **AN MOERENHOUT**

1. U vraagt naar de (mogelijks onbedoelde) gevolgen van de maatregel, bijvoorbeeld voor de lokale besturen en noodopvang. We hebben het hier al uitgebreid over gehad tijdens de commissievergadering van 8 november. Wat we niet uit het oog mogen verliezen is het doel van deze maatregel. De uitgangpunten zijn ook heel duidelijk. We stellen vandaag vast dat het voor personen die illegaal op het grondgebied verblijven perfect mogelijk is om onder de radar te blijven en een normaal leven op te bouwen, inclusief het huren van een woonst. Zo vernam ook ik de schatting van maar liefst circa 100.000 tot 200.000 personen die illegaal in België verblijven, ongeacht het bestaan van een bevel om het grondgebied te verlaten. Het is precies op die inconsistentie, en ook dat gebrek aan opvolging, dat ik een antwoord wil bieden. Wanneer de betrokkenen geen woning meer kunnen huren, zullen zij in de eerste plaats zelf inzien dat in België geen toekomst voor hen weggelegd is. Zo zetten we hen - alsnog - aan om gevolg te geven aan het bevel om het grondgebied te verlaten. Minstens zal de overheid een beeld krijgen op wie er huurt en zal zij mensen zonder papieren kunnen opvolgen en aanspreken. Door verhuurders in te schakelen bij het verhuurverbod, wordt het privaat huurbeleid afgestemd op de doelstellingen van het migratiebeleid en verhoogt de effectiviteit van het overheidsbeleid in zijn geheel.

Ik ben het fundamenteel oneens dat de maatregel zou leiden tot allerlei ongewenste neveneffecten. Integendeel, het is net doordat we momenteel gedogen dat mensen zonder papieren toch hun leven in België opbouwen, dat allerlei misbruiken kunnen ontstaan. Wie hier illegaal verblijft zal ook vandaag - zonder dat er al een verhuurverbod bestaat - niet naar de rechter stappen om zijn rechten te doen naleven. En het is net die kwetsbaarheid, die voortvloeit uit de illegale verblijfsstatus, dat mensen vatbaar maakt voor misbruik. Wanneer mensen zonder papieren daarentegen effectief zouden terugkeren, zoals de overheid na het doorlopen van een asielprocedure van hen terecht mag verwachten, dan nemen we een voedingsbodem voor huisjesmelkerij weg. Hetzelfde geldt voor overbezetting en informele verhuur. Door consequent te zijn als overheid en door verhuurders mee in het bad te trekken, gaan we precies tegen die grijze wooncircuits in. En uiteraard ben ik het eens dat we mensen die op straat dreigen te belanden moeten opvangen. Maar we mogen als overheid nooit de dubbele boodschap geven dat men enerzijds geen recht heeft op een verblijfstatus, maar dat men anderzijds toch een 'normaal' leven kan opbouwen zolang men maar onder de radar blijft.

Daarnaast verwacht ik dat de maatregel de druk op de woningmarkt zal verlichten. Zoals aangehaald is er sprake van 100.000 tot 200.000 mensen zonder papieren die zich op de woningmarkt bevinden. Die mensen hebben - zonder rijksregisternummer - geen toegang tot een sociale woning. Ze zijn bijgevolg gehuisvest op de private huurmarkt of ze verblijven in opvang. Hen stimuleren om effectief het grondgebied te verlaten, heeft tot gevolg dat er aanbod vrij komt.

2. Ik heb ondertussen een nieuwe projectoproep voor noodwoningen gelanceerd. Gelet op de noden op het terrein zullen de woningen in eerste instantie bestemd worden voor dak- en thuislozen. Ik voorzie hiervoor 3 miljoen euro extra vergeleken met de andere jaren, wat het totale budget van de subsidieoproep 2024 op 11 miljoen euro brengt. De maximaal subsidieerbare kost per (nood)woning is vastgelegd op 319 000 euro, hiervan

komt Vlaanderen voor 50% tussen wat betekent dat het maximaal subsidiabele bedrag 159 500 euro per noodwoning is.

3. In 2019 was er geen oproep noodwoningen.

2020: 259 woningen

2021: 150 woningen

2022: 56 woningen

2023: 121 woningen

Op die manier hebben de verschillende oproepen in totaal al gezorgd voor de bouw, aankoop, renovatie en herinrichting van 586 noodwoningen in Vlaanderen.